

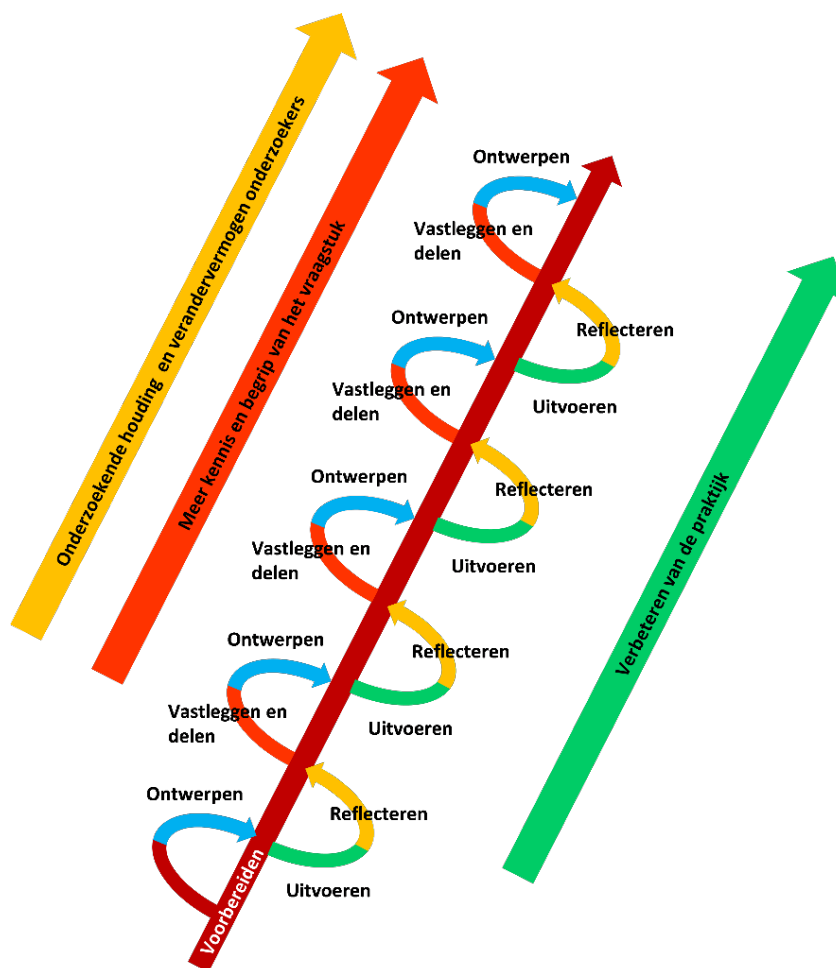
IN COMPANY TRAINING ACTIEONDERZOEK DOEN EN BEGELEIDEN

Verzorgd door dr. Tonnie van der Zouwen MCM.

Te organiseren door de eigen organisatie voor 8 tot 16 deelnemers. Planning in overleg.

DOEL/RESULTAAT

Met deze training leer je hoe je actieonderzoek kunt gebruiken met studenten en/of toepassen in een onderzoeks- of veranderproject. Verder kun je een bijdrage leveren aan het implementeren van actieonderzoek in het curriculum. Je kunt ook als praktijkopdracht werken aan **curriculumvernieuwing samen met stakeholders**.

Figuur 1 De opeenvolgende fasen van een actieonderzoek en de effecten daarvan

Waarom actieonderzoek doen

Actieonderzoek is een aanpak voor praktijkgericht onderzoek waarbij je onderzoek doet in de praktijk, samen met mensen uit die praktijk. Het doel is om nieuwe kennis te ontwikkelen en tegelijk de praktijk te verbeteren.

Onderzoeken en implementeren gaan daarbij gelijk op. Dat past bij professionals die niet alleen een advies moeten kunnen geven maar ook iets teweegbrengen. Actieonderzoek kan toegepast worden voor alle niveaus en sectoren binnen het hoger onderwijs die gericht zijn op onderzoekend implementeren.

Tonnie van der Zouwen schreef een boek over actieonderzoek doen, een routewijzer voor (aankomend) professionals. Daarbij bleek dat er veel belangstelling is voor actieonderzoek en dat er bij docenten en onderzoekers behoefte is aan training in het doen en begeleiden daarvan.

We nodigen je uit om vanuit je organisatie een groep van 8 tot 16 deelnemers te werven voor een training die zich in de praktijk al 9 keer bewezen heeft bij hogescholen, universiteiten en overheidsinstellingen.

VOOR WIE

De training is bedoeld voor docenten die studenten (willen gaan) begeleiden bij het toepassen van actieonderzoek en/of zelf (meer) actieonderzoek willen gaan doen om de praktijk te verbeteren. Dat kan ook gaan om curriculum ontwikkeling of een ander ontwikkelingstraject.

Voorwaarden voor deelname zijn:

- Je hebt belangstelling voor onderzoekend implementeren
- Je wilt zelf actieonderzoek gaan doen, of je wilt studenten (gaan) begeleiden die actieonderzoek uitvoeren
- Je wilt voldoende tijd en ruimte vrijmaken om op een degelijke manier actieonderzoek te leren toepassen
- Je levert een actieve bijdrage aan het implementeren van actieonderzoek in je eigen werkpraktijk
- Je hebt lef om te leren door te doen en je ervaringen te delen
- Je hebt toestemming van je leidinggevende, zodat je vrij geroosterd kunt worden voor alle bijeenkomsten van de trainingsgroep en de vergoeding voor deelname wordt betaald.

Tijdsinvestering: ca. 80 uur. Daarvan zijn 50 uur vast ingeroosterd, de overige tijd kun je zelf plannen binnen een aangeven periode.

DOOR WIE

De training wordt verzorgd door dr. Tonnie van der Zouwen MCM. Tonnie is emeritus lector van Avans Hogeschool en werkt nu als actieonderzoeker, organisatieadviseur en trainer voor interactief veranderen en cocreatie met een heel systeem van belanghebbenden. Tijdens de training komen ook studenten met ervaring in actieonderzoek en hun begeleider aan het woord.

Tonnie schreef het boek Actieonderzoek doen (2018, 2022), en ook het boek *Co-creatie in werkbijeenkomsten. Het onzichtbare zichtbaar maken* (2023). Lees meer over haar activiteiten en ervaring op

www.tonnievanderzouwen.nl

INHOUD VAN HET PROGRAMMA

De training is als volgt opgebouwd (planning in overleg met de organisatoren):

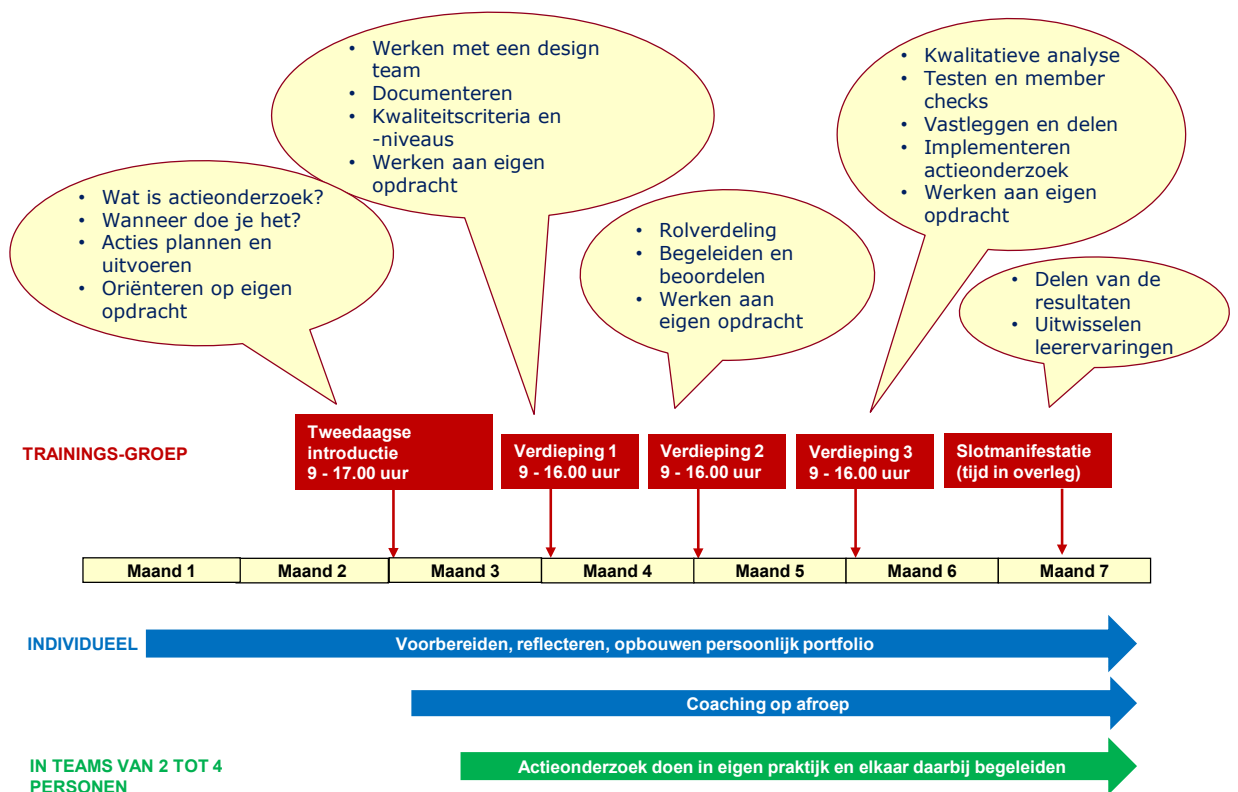
1. Voorbereiding :
  - a. Lezen van het boek Actieonderzoek doen (2^e druk) en verkennen van de online toolbox
  - b. Persoonlijk logboek beginnen, vragen formuleren
  - c. Vooronderzoekje in eigen praktijk: Infographic A4 maken met 'Wat wil ik met deze training gaan bijdragen, waarom is dat belangrijk, waaruit moet succes blijken?'
2. Tweedaagse introductie (twee opeenvolgende dagen)
3. Drie verdiepingsbijeenkomsten van een dag; voor verdieping en het werken aan de eigen onderzoeksopdracht (steeds ongeveer een maand tussenruimte)
4. Uitvoeren van een actieonderzoek in eigen werkpraktijk, in onderzoeksteams van twee of drie deelnemers. Deelnemers aan de training begeleiden elkaar in het doen van actieonderzoek.
5. Tussen de trainingsbijeenkomsten: Coaching van de onderzoeksteams op afspraak. Individuele coaching via online bijeenkomst of email.
6. Slotmanifestatie in een workshop van een dagdeel; delen van de resultaten van de onderzoeksteams en van de training, met elkaar en met belanghebbenden. Evaluatie van de training.

De bijeenkomsten worden opgebouwd rondom de kernvragen en hoofdstukken van het boek Actieonderzoek doen:

- Wat is het, wat maakt het anders?
- Wanneer gebruik je het, wat zijn de voor- en nadelen?

- Waarom werkt het? Wat zijn de theoretische principes?
- Hoe doe je het goed, wat zijn de kwaliteitscriteria?
- Wat ga je doen? Ontwerpen en plannen
- Wie doet wat? Wat is de rol van de begeleider? Hoe beoordeel je actieonderzoek?
- Acties uitvoeren en betekenis geven, implementeren
- Reflecteren en evalueren van interventies
- Vastleggen en delen van nieuwe kennis
- Effecten van actieonderzoek.

Figuur 2: Ontwerp en planning van de training

VORM/WERKWIJZE

Vorm

Het trainingstraject heeft de vorm van een gezamenlijke leerreis in een periode van ca. 5 maanden (vorbereiden van deze reis kan al eerder beginnen). Dat doen we met 8 tot 16 gemotiveerde deelnemers die gaan bijdragen aan de toepassing van actieonderzoek. Deze reis bestaat uit een mix van leren in een trainingsgroep, individueel leren en onderzoeken met anderen in de eigen werkpraktijk, zie figuur 2. De bijeenkomsten met de trainingsgroep worden ingeroosterd, de planning van overige activiteiten vindt plaats in overleg.

Ontwerpprincipes van de training

Dit zijn de principes van de training:

- Congruent ontwerp: de principes van actieonderzoek doen vormen ook de basis voor de opzet van de training:
- Systeemdenken: de context verkennen voor implementeren van actieonderzoek in de eigen werkpraktijk
- Participatie van stakeholders: betrekken van docenten, studenten en andere belanghebbenden bij de implementatie (wat is er nodig, wat werkt, ...)
- Action learning: leren door samen te doen
- Sensemaking: hoofd, hart en handen gebruiken om betekenis te maken en te bepalen wat zinvolle vervolgstappen zijn
- We praten niet alleen over de principes, we doen en ervaren ze ook in interactieve werkvormen
- Het boek 'Actieonderzoek doen, een routewijzer voor studenten en professionals' (2^e druk) en de online toolbox op www.actieonderzoekdoen.nl dienen als leidraad
- De focus ligt op het leren toepassen en niet op een trainingsevent. Daarvoor is een leertraject nodig met voldoende tijd om meerdere leercycli te doorlopen; een eenmalige trainingsactiviteit is niet voldoende.

Werkwijze

Methoden waar we mee werken zijn onder meer:

- Waarnemen, documenteren en reflecteren volgens Donald Schön: actie, reflectie op de actie, reflectie op de reflectie in actie
- Real time onderzoeken in werkbijeenkomsten met belanghebbenden en het werken met grote overzichten, zoals grote tijdlijnen, mind maps, toekomstbeelden, landkaarten, scenario's, story telling, PhotoVoice.
- Ontwerpen van een onderzoek met een onderzoeksteam/begeleidingsgroep van belanghebbenden
- Kwalitatieve analyse door onderzoekers en met belanghebbenden
- Integreren van gegevens met kringloopdiagrammen, stroomdiagrammen, thick description, infographics, verhalen, scenario's
- Diverse methoden voor verspreiden en implementeren van nieuwe kennis, aangepast bij de doelgroepen.

IN COMPANY ORGANISATIE EN KOSTEN

De opzet is dat de opdrachtgevende organisatie zorgt voor de werving van de deelnemers en ook een ruimte regelt voor de trainingdagen. De kosten voor het verzorgen van de training door Tonnie van der Zouwen bedragen € 9.850,- exclusief BTW. Dit bedrag is inclusief reiskosten, materialen, voor iedere deelnemer het boek Actieonderzoek doen 2^e druk en een digitale trainingsmap. De opdrachtgever neemt de kosten voor de locatie en eventuele catering voor rekening. Planning vindt plaats in onderling overleg. Dit aanbod is geldig voor de jaren 2023 en 2024.

Certificaat: bewijs van deelname

ERVARINGEN

‘Deze training was de meest waardevolle die ik ooit binnen de hogeschool gevolgd heb. Heel concreet en direct in je eigen werk bruikbaar’. (Femke Gijsbers, deelnemer aan de 5^e editie van de training actieonderzoek bij Avans Hogeschool)

‘Actieonderzoek leren doen is onmisbaar voor alle niveaus en sectoren uit het hoger onderwijs die gericht zijn op onderzoekend implementeren.’ (Herman van Blitterswijk, docent-onderzoeker)

‘Mijn diploma is voor mijn gevoel meer waard geworden door het doen van actieonderzoek. Ik ben anders naar een organisatie gaan kijken’ (Lynn Mureau, oud-student Bedrijfskunde)

‘Met actieonderzoek ga je van de Belief mode naar de Design mode. Niet onderzoeken op de achteruitkijkspiegel maar vooruitkijkend je weg zoeken.’ (Bert Reijnen, leraar opleider aan de STOAS)

“Het boek Actieonderzoek is super geschreven en het heeft ervoor gezorgd dat ik actieonderzoek in mijn gereedschapskist wil. Het past perfect bij mijn achtergrond als scrum master en lean green belt. Het cyclische werken vanuit de praktijk met de juiste stakeholders is mijns inziens de beste manier om complexe problemen op te lossen. Daarom is het zo fijn dat ik nu een onderzoeksmethode heb gevonden die op dezelfde manier werkt, maar ik wel kan gebruiken voor mijn masterthesis.” (Bram Smeets, Zorginhoudelijke Adviseur VGZ, student master Personal leadership innovation and change)

MEER INFORMATIE

Interesse? Neem voor een vrijblijvende verkenning van de mogelijkheden contact op met Tonnie van der Zouwen, info@tonnievanderzouwen.nl, telefoonnummer 06 50 69 79 82.